

„Antisemitů je nejvíc od konce

Obavy. Tak by se zřejmě dal shrnout pocit, který v těchto dnech zažívají Židé v Evropě. „Migrační krize může posílit protižidovskou animozitu,“ říká ředitel pražského Židovského muzea Leo Pavlát.

5plus2
ROZHOVOR

■ ANNA TICHÁČKOVÁ

PRAHA | Ve středu 27. ledna si svět v rámci Mezinárodního dne památky obětí holocaustu připomíná miliony židovských obětí druhé světové války. Týdeník 5plus2 si při této příležitosti povídal s ředitelem Židovského muzea v Praze Leo Pavlát.

Válka skončila před více než 70 lety, pamětníků holocaustu bohužel ubývá. I přesto stále jezdí besedovat s veřejností či do škol. Jak děti taková setkání prožívají?

Je to pro ně vždy silný zážitek, tím spíše, že dnešní pamětníci byli v době okupace sami dětmi, a dokáží tedy onu strašnou dobu přiblížit i z tohoto pohledu. Osobní příběh, zvláště tak autentický, vždy zaujme, umožní se vcítit. Velice si cením obětavosti přeživších, kteří nehledě na svůj vysoký věk jezdí za mladými lidmi, sdílejí s nimi své traumatické zkušenosti. Dětem a studentům dávají do života velký vklad a jsem rád, že se muzeum na řadě těchto akcí podílí.

Za mého dětství se ve škole o holocaustu takřka nemluvalo. Myslíte si, že dnešní generace dětí bude mít o tomto období lepší ponětí?

Velice záleží na učitelích, na čase, který je ve školách věnován dějepisu, aktuálním tématům. Existuje řada škol, které téma holocaustu považují za důležité nejen z hlediska dějin, ale i etiky a výchovy k občanské odpovědnosti. Zvláštní zmínku si zaslouží školy, které se zapojily do našeho muzejního projektu „Zmizelí sousedé“. Děti a studenti při vlastním pátrání objevují pro ně neznámá fakta z míst, kde žijí, osobněji si uvědomují, co válka znamenala pro židovské obyvatele.

Ředitel muzea Leo Pavlát.

FOTO | DANA CABANOVÁ, ŽIDOVSKÉ MUZEUM V PRAZE

I dnes se stále najdou takzvaní „popírači holocaustu“. Je tato tendence spíš mizející, nebo rostoucí?

Argumentace těchto antisemitů, kteří se vydávají za historiky, byla vždy hodnověrně vyvrácena. Popírači holocaustu i proto na žádných odborných fórech nevystupují, ani nejsou zastoupeni v odborných publikacích. V době internetu jsou však lži a polopravdy popíračů lehce dosažitelné a záleží pak jen na tom, nakolik se kdo chce seznámit s nemanipulovanou skutečností. V češtině je to třeba možné při četbě knih americké historičky Debory E. Lipstadtové „Popírání holocaustu“ a „Historie před soudem“.

Jak to v této době vypadá s antisemitismem v naší zemi nebo obecně v Evropě? Je na vzestupu?

S nástupem radikálního islámu, který v Evropě posiluje šovinistické tendence, dochází k prudkému vzestupu protižidovských excesů včetně vraždění Židů jen kvůli jejich židovství. Je to nejhorší situace od konce války. Nárůst násilného antisemitismu je přitom jasně patrný v zemích s velkou muslimskou komunitou, především ve Francii. Od-

tud se již Židé po tisících vystěhovávají, nejnověji se objevila doporučení, aby s ohledem na bezpečnost nenosili na veřejnosti židovské identifikační znaky – čepičky, řetízky. Je těžké přijmout, že s takovými zprávami si Židé připomínají osvobození Osvětimi před 71 lety, symbolu genocidy Židů. Ve srovnání se západní Evropou je situace u nás klidnější, ale zhoršující se atmosféry a možných hrozeb a rizik ve zcela otevřené Evropě jsou si vědomi jak čeští Židé, tak policie.

Kontroverzním tématem je izraelsko-palestinský konflikt. Myslím, že už se v něm ale veřejnost dávno trochu ztratila. Můžete připomenout, oč v něm vlastně „jde“?

Ten konflikt není černobílý, ale jeho základní schéma lze dobře vysledovat: Izrael byl v den vyhlášení své nezávislosti v roce 1948, k níž došlo v souladu s rozhodnutím OSN, napaden, ubránil svou existenci, a tak tomu bylo i v dalších válkách včetně té z roku 1967, jež vedla k obsazení některých území do té doby pod svrchovaností Sýrie, Jordánska a Egypta. Neochota uznat židovský stát

Palestinci je příčinou, proč jednání mezi nimi a Izraelem nepokračují. Palestinci v rozporu s uzavřenými bilaterálními úmluvami kladou Izraeli předběžné podmínky. Spor, který má být z vůle OSN i EU řešen přímým vzájemným jednáním s cílem dosáhnout míru, dohodnutých a bezpečných hranic, se snaží internacionalizovat. A mezitím jsou izraelští občané vystaveni teroru – jen od září do 18. ledna bylo takto ubodáno či najžděno aut do lidí zavražděno 29 osob a na 300 zraněno. Z Pásma Gazy, součásti Palestinské autonomie, je Izrael pravidelně ostřelován teroristickou organizací Hamás.

K tomu palestinská společnost žije až genocidní protižidovskou propagandou. Doklady nabízejí například webové stránky www.memri.org nebo www.palwatch.org. Izrael je přitom jediný demokratický, stabilní stát v oblasti zmítané chaosem a krutostí.

Česká společnost je v tomto konfliktu ve většině proizraelská. Hraje v tom roli i společná česko-židovská historie?

Jestliže většina veřejnosti i česká zahraniční politika chápou situaci Izraele a jeho postoj, je to pro mě dokladem zdravého úsudku podloženého navíc i historicky. Ještě u nás žijí lidé, kteří pamatují předválečné česko-židovské soužití, i dnes je možné se v Čechách a na Moravě setkat s živým kulturním, vědeckým, architektonickým a průmyslovým odkazem Židů, jejichž vyhlazením během holocaustu-šoa země nesmírně utrpěla. Izrael navazuje i na toto diasporní tvořivé židovské dědictví, nemluvě o tom, že zde našly útočiště tisíce přeživších. Že se u nás na toto na rozdíl od nemalé části Evropy nezapomíná, je potěšující.

Kvůli migrační krizi narůstá počet těch, kteří se dívají na „cizí, neznámé“ s obavami. Jaký je, lze-li to tak říci, „židovský postoj“ k problematice uprchlíků z islámských zemí?

Židovská tradice je tradicí humanity a pomoci. To platí i v tomto případě. Současně je třeba brát vážně, o čem mluví bezpečnostní analytici všech zemí Evropy: Varují před riziky s ohledem na možný nárůst terorismu. Co se Židů týče, předseda německé židovské komunity Josef Schuster již v říjnu vyslovil obavu z masového přílivu migrantů, protože přicházejí z oblastí, v nichž je zažité nepřátelství vůči Židům a Izraeli.

Závěr, že migrační krize může v Evropě posílit protižidovskou animozitu, je oprávněný.

druhé světové války“

Židovské muzeum je Pražany občas vnímáno jako převážně turistická atrakce, nicméně nabízí řadu programů pro širokou veřejnost. Můžete vybrat něco konkrétního?

Návštěvníci Prahy naše muzeum vskutku vyhledávají, ale čím dál víc i domácí publikum. I díky tomu k nám loni přišlo téměř 630 000 návštěvníků.

V létě jsme po rekonstrukci otevřeli Maiselovu synagogu s novou expozicí věnovanou nejstarším dějinám Židů u nás, která kromě vzácných artefaktů z našich sbírek nabízí i poutavou 2D projekci průletu pražským Židovským městem na známém Langweilově modelu. Navíc v Maiselově synagoze od loňského podzimu pořádáme večerní pořady – hudební vystoupení, scénická čtení, četbu z děl židovských autorů, diskuze. Přivítali jsme tak již například Arnošta Goldflama a bratry Jana a Ivana Krausovy. Velký zájem vyvolala hudební vystoupení – například z díla renesančního a raně barokního skladatele Salamona Rossiho.

Nejnověji je na toto pondělí 25. ledna připraven koncert izraelských hudebníků Yinona Muallema a Guye Mintuse „Jazz a Ethno – World Musing“, kombinace židovské, turecké, arabské a indické hudby s jazzem.

Chystáte nějakou akci pro veřejnost na Mezinárodní den památky obětí holocaustu 27. ledna?

Večer toho dne pořádáme s Židovskou obcí v Praze a Nadačním fondem obětí holocaustu slavnostní koncert ve Španělské synagoze. Já sám budu dopo-

ledne spolukomentovat živě vysílaný rozhlasový pořad Telefonotéka na stanici Vltava, který připomene nejen synagogální hudbu a významná židovská sídla u nás, ale i již legendární předčítání jmen obětí šoa v Pinkasově synagoze. Roku 1999 se ho zúčastnily prakticky všechny významné osobnosti našeho veřejného a kulturního života.

Širší veřejnost by mohlo zajímat, že 8. března, ve výroční den vyvraždění takzvaného terezínského rodinného tá-

„Do muzea loni přišlo téměř 630 000 návštěvníků. Čím dál víc je jich i z řad domácího publika.

bora českých a moravských Židů v Osvětimi roku 1944, bude zdarma zpřístupněn Památník obětem šoa v Pinkasově synagoze.

A co dalšího plánujete pro rok 2016?

Kromě návštěvy světově proslulých stálých expozic v historických synagogách a proslaveného Starého židovského hřbitova je možno v muzejní Galerii Roberta Guttmanna až do 10. dubna navštívit výstavu „Ztracené obrazy: Eugene Van Mieghem a židovští emigranti do Nového světa“. Jde o objevnou výstavu mapující putování milionů obyvatel ze střední a východní Evropy do Ameriky na konci 19. a počátku 20. století.

Od 11. května do 4. září bude na stejném místě k vidění výstava „Trošičníky v Šanghaji: Ghetto Hongkew objektivem Arthura Rothsteina“. Ojedinelá fotoreportáž slavného amerického dokumentaristy je z roku 1946.

A konečně od 28. září až do 12. března 2017 bude možno v Galerii Roberta Guttmanna zhlédnout výstavu „Pojd milý můj...“, která představí biblickou Píseň písní, jak je zachycena v ilustracích ke knižním vydáním a rukopisům ze sbírek našeho muzea a Památníku národního písemnictví.

Bude ve Španělské synagoze pokračovat cyklus Cinogoga, toto unikátní spojení němého filmu a živé hudby?

Ano, letošní již osmý ročník má titul „Druhé pohľady: Tilly Losch, Stella Simon, Maya Deren“ a zaměří se na experimenty židovských protagonistek avantgardní kinematografie a fotografie. Filmy doprovodí speciálně vytvořené kompozice v provedení orchestru Berg.

Španělská synagoga se navíc během roku stane dějištěm řady koncertů. Vystoupí například sbor Subito, Trio Cantabile nebo Pražské kytarové kvarteto. V rámci festivalu Americké jaro zahrají v květnu izraelský flétnista Yossi Arnhem či harfistka Barbora Plachá.

A nechci zapomenout ani na přednášky a diskuze ve vzdělávacích prostorách muzea v Maiselově ulici. Nově je obohací cyklus „Židovské motivy v českém hraném filmu“ filmové historičky Alice Aronové.

INZERCE

ŽALUZIE ROLETY

DODACÍ LHŮTA 2-3 dny

**SÍTĚ PROTI HMYZU
MARKÝZY A VEŠKERÉ OPRAVY**

**Nabízíme 50% slevu
z ceny montáže**

**ZÁRUKA 5 LET
tel.: 728 863 201**

ŽALUZIE SUCHÝ

www.zaluzie-suchy.cz

Z historie muzea

Židovské muzeum v Praze, založené roku 1906, patří k nejstarším muzeím svého druhu. Na podzim roku 1939 jeho sbírky převzala pražská židovská obec a v roce 1942 iniciovala vznik tzv. Židovského ústředního muzea, které se, byť pod nacistickou správou, stalo bezpečným úložištěm pro judaika konfiskovaná z židovských obcí. Po komunistickém převratu bylo muzeum v roce 1950 zestátněno a jeho další působení poznamenal ideologický nátlak. Ke zcela nezávislé činnosti se pracovníci mohli vrátit až od října 1994, kdy byly muzejní budovy vráceny pražské židovské obci a sbírky Federaci židovských obcí v ČR.

INZERCE

VÝKUP AUT
Rok, stav a model nerozhoduje.
775 19 19 18

Sídlo pro s.r.o., OSVČ v Praze
Expres
od 149 Kč s DPH/měs.
tel: 728 991 247 • www.sidlo.help

MOBIL .CZ
**Surfujte zdarma,
volejte levně**
www.mobil.cz

JURIS REAL
real estate
**Společná realitní
a advokátní kancelář**
JURIS REAL, spol. s r.o.
ihned vykoupí či
zprostředkuje prodej
rodinného domu, bytu,
chaty, pozemku.
Vyřešíme právní
vady, dluhy,
exekuce i privatizaci.
Okamžitá výplata zálohy.
Tel.: 774 335 502
www.nemovitosti-vykup.info
OBJEDNEJTE SI TÝDENÍK 5plus2
www.5plus2.cz/schrankovne

Domov Borová, s. r. o. přijme na HPP
pečovatele/pečovatelku CZ-ISCO: 53222
Pracovní doba: nepřetržitá, 12 hod/denně
Vzdělání: vyučení, SO, ÚSO, ÚSV, ÚSO (SOŠ s maturitou), vyšší vzdělání, kurz Pracovníka v sociálních službách, kvalifikace dle zákona č. 108, o sociálních službách.
Požadujeme: minimálně 2 roky praxe s cílovou skupinou – senioři, vstřícný vztah k seniorům, empatie, komunikační schopnosti, bezúhonnost.
Nabízíme: obědy zdarma, pracovní oděv, nástup ihned
Kontakt: Ing. Jiřina Řezanková, 702 055 733, jirina.rezankova@domovborova.cz
www.domovborova.cz

Domov Borová, s. r. o. nabízí pracovní pozici:
prádelna/úklid na HPP
Pracovní doba: jednosměnná 8,5 hodiny
Vzdělání: základní vzdělání, praktická škola
Požadujeme: praxe není potřebná, zaučíme v provozu, vstřícný vztah k seniorům, empatie, komunikační schopnosti, bezúhonnost.
Nabízíme: obědy zdarma, pracovní oděv, nástup ihned
Kontakt: Ing. Jiřina Řezanková, 702 055 733, jirina.rezankova@domovborova.cz
www.domovborova.cz